

24. A munkáról és a tudományról — az ifjúságnak. Ifj. Kelemen Móricz. 25. Husvétii üdvözlöt. Maday Gyula. 26. A „dárdás“. Gulyás József. 27. Bethlen Gábor. Oláh Gábor. 28. Az 1901—1907. évi tisztikar.

A közlött tartalom ékes bizonyysága annak, hogy ebben az Emlékkönyvben szellemi találkozt ad egymásnak a magyar protestáns világ és annak ifjúsága.

A Bethlen-Kör nemes ügyének előmozdítása céljából melegen ajánljuk a csinos kiállítású Emlékkönyv megszerzését. Megrendelhető Budapesten, a Bethlen Gábor-Kör elnöksége útján, VIII., Szentkirályi-u. 22, I. 23.

Révész Kálmán: Magyarország egyházi viszonyai. (*Ungarn kirchlich-statistisch.*) Megjelent a Herzog-féle „Realencyklopädie für prot. Theologie und Kirche“ 3-ik kiadása XX-ik kötetének 235—245. lapján.

E Realencyklopädia a német prot. theol. irodalom egyik monumentális műve, a melynek méltó adaléka a korábbi kiadásokban Révész I. és Balogh F., s az utóbbiban „Ungarn“ cím alatt Révész K. gondosan készült el és adataiban a legújabb időkig teljesen megbízható jeles és tartalmilag szinte súlyos cikke. Még az anabaptistákra vonatkozó legújabb miniszteri rendeletet is feldolgozta a tőle megszokott alaposággal és történeti tárgyilagossággal. Sorra egymásután közli a derék tanulmány a főbb forrásokat, majd országunk nemzetiségi, iskolatügyi és vallási viszonyait, a két fundust, a kath. autonomia kérdését, a gör. kath. egyesült s nem egyesült keleti egyházakat nemzetiségek szerint csoportosítva, hogy aztán a protestáns és egyéb akatholikus egyházak és vallásfelekezetek ismertetésére térhessen át. Történeti alapon indulva bemutatja a mai magyar és erdélyi szász evangélikus, református és unitárius egyházat, a nazarénusokat és baptistákat s az izraeliták vallásfelekezetének kettős alakzatát. Különös melegséggel, pontos statisztikai adatokkal kísérvé ismerteti a felekezeti oktatás ügyét s különösen a protestánsok óriási iskolatügyi áldozatkészségét a nép-, közép- és felsőbb iskolák fenntartásában és fejlesztésében. Végül „Kirchliche Leistungen“ cím alatt tájékoztatja a német olvasóközönséget a két protestáns egyház jótékonycélú intézményeiről és tudományos irodalmi munkásságáról, egészen találóan azt mondván, hogy a szigorúan tudományos theologiai irodalom művelése az irodalmi társaságokban nagyobbára a német és angol egyetemeken továbbtanult theologiai akadémiai tanárok kezébe van letéve. Hálás

köszönettel és elismeréssel adózunk a szorgalmas szerzőnek e szép tanulmány megírásáért s. ily előkelő helyen való megjelenéséért. Méltó társa ez a Dévay B. Mátyásról szóló s ugyanott megjelent kiválóan szép tanulmánynak. Bárcsak többen is követnők protestáns egyházi és irodalmi életünknek a külföldön való ismertetésében. Protestáns egyházi és nemzeti irodalmi czélt szolgálunk ezzel egyaránt.

Sz. M.

Nielsen Frigyes: A keresztyén egyház történetének vezérfonala. Dán eredetiből fordította *Szeberényi Lajos Zs.* békéscsabai evang. lelkész. A Luther-Társaság kiadása. Budapest, 1907. Hornyánszky V. nyomása. 234 lap. Ára füzve 2 K.

Dr. Nielsen Frigyes, előbb kopenhágai theologiai tanár, most Aarhus püspöke, a skandináv protestantizmus legjelesebb történetírója, ki több egyháztörténelmi munkát irt. A kézalatti mű rövid összefoglalása a szerző több kötetes nagy egyháztörténelmi munkájának s ebben a rövidített alakjában immár öt kiadást ért. Ezt a kisebb egyháztörténetet fordította le Szeberényi és adta ki a Luther-Társaság.

Fordító és kiadó jó munkát végeztek ez egyháztörténelmi mű kiadásával. Először azért, mert ez a könyv pozitív evangéliomi szellemben van írva. Szerzője hisz az isteni kijelentésben és Jézus Krisztus valóságos istenfiúságában. Ezért a könyvében élet- és erőteljes keresztyén szellem lüktet, mely helyes keresztyén érzéssel tudja feltüntetni a valódi keresztyén szellem és egyház életét a történelem folyamán. Élet és melegség van a könyvben, melyből tanulni és épülni lehet. Másodsor azért is nyereség e könyv megjelenése irodalmunkban, mert a nálunk csekély számban levő népszerűítő egyháztörténelmi irodalmunkat gazdagítja. Nem tankönyv, nem is tudós és kritikai egyháztörténelem, hanem egyszerűen népszerű egyháztörténelem; de azért sokat tanulhatnak belőle theologusok és nem-theologusok, a mennyiben a keresztyén szellem vallási és erkölcsi gazdagságát, az evangéliom életnemesítő és társadalomjavító erejét kiváló érzéssel tudja feltüntetni.

Egészséges iránya és evangéliomi keresztyén szelleme mellett előnye e munkának a színes, jellemzetes előadás, mely ritka ügyességgel tudja kitüntetni mind az egyének és irányok, mind a tanok és intézmények jellemző vonásait. Találó idézeteket közöl a nagy egyházi alakok mondásaiból, jelszavai-
ból. Így pl.: „Két dolog szükséges, hogy a Szentírást megérthessük: tanulmány és imádság“ (Origenes). „Nekünk nem